

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“Затверджено”
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий

“___” _____ 2013 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: **«Інвестування»**
(за вимогами кредитно-модульної системи)

Робоча програма складена к.е.н., доцентом кафедри економіки підприємства Благою В.В. на основі освітньо-професійної програми для галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» та навчального плану за напрямом «Економіка підприємства» та професійною спрямованістю на спец. «Економіка підприємства» (набір 2010 р).

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства (протокол № 8 від « 18 » грудня 2012 р.)

Завідувач кафедрою
економіки підприємства, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ
Протокол № __ від " __ " _____ 2012 р.
Голова Ради (методичної комісії)
факультету управління та бізнесу, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

«УЗГОДЖЕНО»

Зав. випускової кафедри, д.е.н., проф.

І.А. Дмитрієв

“ ____ ” _____ 2012 р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(системний змістовий модуль)

1. Опис навчальної дисципліни

«Інвестування»

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 3 кредиту	Галузь знань: 0305 «Економіка та	Навчальний курс – циклу вибіркового навчальних дисциплін природничо-наукової та загальноекономічної підготовки бакалаврів
Усього годин – 108	Напрямок підготовки – «Економіка підприємства» за професійною спрямованістю на спец. «Економіка підприємства»	Рік підготовки 3-й
Усього блоків змістових модулів - 3		Семестр навчання 6-й
Один блок змістових модулів – 36 годин	Освітньо - кваліфікаційний рівень – бакалавр.	Кількість лекційних годин – 36
Усього змістових модулів – 12	Кількість навчальних груп в потоці – 2	Практичні і семінарські заняття, годин – 18
Один змістовий модуль 6-10 годин	Лектор, відповідальний за курс – к.е.н., доцент Блага Вікторія Вікторівна	Самостійна робота, годин – 54
Всього аудиторних годин на тиждень – 3 години, (2 лекцій, 1 практичних занять).		Поточний контроль (види контролю: модульні тестові роботи) Підсумковий контроль (види контролю: 6-й семестр - інтегрований залік).

2 Організаційно-методичні положення

Навчальна дисципліна «Інвестування» відноситься до циклу вибіркових навчальних дисциплін підготовки бакалаврів за напрямом «Економіка підприємства» та професійною спрямованістю на спец. «Економіка підприємства».

Предметом навчальної дисципліни є закономірності протікання інвестиційних процесів на рівні держави, регіону та підприємства.

Метою викладання дисципліни є формування теоретичних та відпрацювання практичних навичок про загальні принципи, форми та методи інвестування, а саме: поглиблення фундаментальних знань в області теорії й практики оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів; придбання навичок дисконтування й компаундування грошових потоків.

Згідно мети, основні завдання дисципліни полягають у формуванні знань, вмінь та уявлень згідно предмету дисципліни.

Після вивчення дисципліни майбутній бакалавр повинен

Знати:

- Основні засади та проблеми інвестування;
- Форми інвестування;
- Напрями та об'єкти інвестування;
- Інвестиційні ризики;
- Фінансове забезпечення;
- Передінвестиційні дослідження;
- Оцінку грошових потоків за проектом;
- Методи оцінки реальних інвестиційних проектів;
- Вартість капіталу.

Вміти:

- Виявляти проблеми інвестування;
- Обирати форми інвестування;
- З'ясувати напрями та об'єкти інвестування;
- Оцінювати інвестиційні ризики;
- Розраховувати фінансове забезпечення проекту;
- Здійснювати передінвестиційні дослідження;
- Оцінювати грошові потоки за проектом;
- Застосувати методи оцінки реальних інвестиційних проектів;
- Оцінювати вартість капіталу.

Мати уявлення. Прагнення інтуїтивно приймати інвестиційні рішення в умовах нестабільності економічного середовища часто призводить до значних фінансових втрат інвесторів. А це означає, що економіст має бути добре обізнаний з різними аспектами організації і реалізації інвестиційного процесу. Дисципліна, що пропонується, призначена допомогти студентам у вивченні питань організації інвестиційної діяльності фінансово-кредитних установ; методологічних основ інвестування; обґрунтування доцільності інвестування; бюджетування інвестиційних проектів; управління інвестиційним процесом; проектування інвестицій; капіталізації інвестицій.

Проведення практичних занять та організація самостійної роботи студентів забезпечує формування необхідних вмінь та уявлень про теоретичні положення та практичні підходи в галузі інвестування.

3 Зміст навчальної програми

Вступ

Навчальна дисципліна «Інвестування» читається для галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво», спеціальність: «Економіка підприємства».

Загальний обсяг дисципліни становить 3 кредити (108 год.), відповідно до чого структура дисципліни складається з наступних елементів: загальна кількість блоків змістових модулів – 3 (один блок змістових модулів – 36 год.); усього змістових модулів – 12 (один змістовий модуль – 6-10 год.).

Зміст дисципліни враховує знання студента попередніх предметів – «Економіка підприємства», «Економічна теорія». У подальшому, отримані знання з дисципліни, будуть використані при вивченні таких дисциплін, як «Фінансовий менеджмент», «Капітал підприємства: формування та використання», «Планування і контроль на підприємстві», «Проектний аналіз», «Управління проектами», курсовому та дипломному проектуванню.

Формування системи знань студентів з дисципліни «Інвестування» здійснюється шляхом проведення лекцій у їх сполученні з СРС. Самостійна робота студентів здійснюється в поза аудиторний час та складається з вивчення літературних джерел, матеріалу лекцій та практичних занять, виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях - опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи; у час окремого розкладу занять - тестування по заліковим модулям.

Остаточний контроль з дисципліни – інтегрований залік.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення модульного контролю за допомогою тестових завдань у час окремого розкладу занять.

Блок змістових модулів (розділ) №1.

Методологічні основи інвестування.

Змістовий модуль 1. Основні засади та проблеми інвестування

Інвестиційний процес у державі з ринковою економікою. Інвестиційний ринок та його інфраструктура. Інвестиційний клімат держави. Шляхи активізації інвестування.

Змістовий модуль 2. Форми інвестування

Фінансові інвестиції. Інвестиції у виробничі фонди. Іноземні інвестиції. Інтелектуальні інвестиції. Інноваційна форма інвестицій.

Змістовий модуль 3. Напрями та об'єкти інвестування

Мотивація інвестиційної діяльності. Поняття про інвестиційний проект. Типи проектного фінансування. Теорія інвестиційного портфеля.

Змістовий модуль 4. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 1, 2, 3.

1. Шляхи активізації інвестування.
2. Інтелектуальні інвестиції.
3. Теорія інвестиційного портфеля.

Модульний контроль за змістовими модулями 1-4 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульної тестової роботи.

Блок змістових модулів (розділ) №2.
Обґрунтування доцільності інвестування.

Змістовий модуль 5. Інвестиційні ризики

Концепція і вимірювання ризиків. Види ризиків. Заходи щодо запобігання ризикам або їх зменшення.

Змістовий модуль 6. Фінансове забезпечення

Фінансові ресурси інвестування. Способи залучення капіталу. Структуризація капіталу.

Змістовий модуль 7. Передінвестиційні дослідження

Інвестиційна стратегія. Оцінювання ефективності інвестицій. Визначення життєвого циклу проекту. Визначення потреби в інвестиціях та вартості капіталу. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування. Оцінка ймовірності та здійснюваності інвестиційного проекту.

Змістовий модуль 8. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 5, 6,

7.

1. Заходи щодо запобігання ризикам або їх зменшення..
2. Способи залучення капіталу.
3. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування.

Модульний контроль за змістовими модулями 5-8 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі модульної тестової роботи.

Блок змістових модулів (розділ) №3.
Бюджетування інвестиційного проекту.

Змістовий модуль 9. Оцінка грошових потоків за проектом

Відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком. Визначення грошових потоків з неопрацьованих первинних даних. Визначення грошових потоків на основі прогнозних фінансових звітів. Змінні грошові потоки. Віднесення грошових потоків до інвестиційного проекту. Врахування матеріальних і нематеріальних грошових потоків.

Змістовий модуль 10. Фінансове забезпечення

Фінансові ресурси інвестування. Способи залучення капіталу. Структуризація капіталу.

Змістовий модуль 11. Передінвестиційні дослідження

Інвестиційна стратегія. Оцінювання ефективності інвестицій. Визначення життєвого циклу проекту. Визначення потреби в інвестиціях та вартості капіталу. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування. Оцінка ймовірності та здійснюваності інвестиційного проекту.

Змістовий модуль 12. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 9, 10, 11.

1. Врахування матеріальних і нематеріальних грошових потоків.
2. Дохідність на акцію.
3. Вартість капіталу та інфляція.

Модульний контроль за змістовими модулями 9-12 (заліковий модуль №3) здійснюється у формі модульної тестової роботи.

Заключення

Особливості вивчення дисципліни «Інвестування» визначаються світовим і вітчизняним досвідом, який доводить необхідність детального аналізу і вивчення різних аспектів організації і реалізації інвестиційного процесу. Знання й уміння, отримані в результаті вивчення навчального курсу будуть використовуватися в подальшому при вивченні дисциплін «Фінансовий менеджмент», «Капітал підприємства: формування та використання», «Планування і контроль на підприємстві», «Проектний аналіз», «Управління проектами». Актуальність вивчення дисципліни «Інвестування» обумовлена необхідністю підготовки фахівців до планування, організації й здійснення самостійної науково-методичної роботи в галузі інвестування при проведенні курсового та дипломного

4 Розподіл тем занять (за годинами та кредитами)

Перелік та назви змістовних модулів	Загалом на змістовий модуль, год/кредит	Л е к ц і й	Прак. робіт	С Р С
Блок змістових модулів №1. Методологічні основи інвестування				
Змістовий модуль 1. Основні засади та проблеми інвестування	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 2. Форми інвестування	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 3. Напрями та об'єкти інвестування	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 4. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 1, 2, 3.	6 / 0,17	-	-	6
Блок змістових модулів №2. Обґрунтування доцільності інвестування				
Змістовий модуль 5. Інвестиційні ризики	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 6. Фінансове забезпечення	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 7. Передінвестиційні дослідження	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 8. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 5, 6, 7.	6 / 0,17	-	-	6
Блок змістових модулів №3. Бюджетування інвестиційного проекту				
Змістовий модуль 9. Оцінка грошових потоків за проектом	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 10. Методи оцінки реальних інвестиційних проектів	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 11. Вартість капіталу	10 / 0,28	4	2	4
Змістовий модуль 12. Основні завдання для СРС за змістовими модулями № 9, 10, 11.	6 / 0,17	-	-	6
Інтегрований залік				
ЗАГАЛОМ	108 / 3	36	18	54

5 Система оцінювання навчання студента (залікові модулі)

Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма контролю	Шкала оцінювання знань студента (бали) (1...100)
Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1-4	36	1	Модульні тестові роботи	(1...100)
Другий заліковий модуль за змістовими модулями 5-8	36	1	Модульні тестові роботи	(1...100)
Третій заліковий модуль за змістовими модулями 9-12	36	1	Модульні тестові роботи	(1...100)
Інтегрований залік				(1...100)
ЗАГАЛОМ	108	3		

6 Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно табл. 4 «Розподіл змістових модулів», табл. 6 Тематика (план) практичних занять.

Тематика (план) практичних занять

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг аудиторних годин
1	Основні засади та проблеми інвестування. Інвестиційний процес у державі з ринковою економікою. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.	2
2	Форми інвестування. Фінансові інвестиції. Інвестиції у виробничі фонди. Іноземні інвестиції. Інтелектуальні інвестиції. Інноваційна форма інвестицій.	2
3	Напрями та об'єкти інвестування. Мотивація інвестиційної діяльності. Поняття про інвестиційний проект. Типи проектного фінансування. Теорія інвестиційного портфеля.	2
4	Інвестиційні ризики. Концепція і вимірювання ризиків. Види ризиків. Заходи щодо запобігання ризикам або їх зменшення.	2
5	Фінансове забезпечення. Фінансові ресурси інвестування. Способи залучення капіталу. Структуризація капіталу.	2
6	Передінвестиційні дослідження. Інвестиційна стратегія. Оцінювання ефективності інвестицій. Визначення життєвого циклу проекту. Визначення потреби в інвестиціях та вартості капіталу. Оцінка умов розміщення об'єктів інвестування. Оцінка ймовірності та здійснюваності інвестиційного проекту.	2
7	Оцінка грошових потоків за проектом. Відмінність між балансовим прибутком і грошовим потоком. Визначення грошових потоків з неопрацьованих первинних даних. Визначення грошових потоків на основі прогностичних фінансових звітів. Змінні грошові потоки. Віднесення грошових потоків до інвестиційного проекту. Врахування матеріальних і нематеріальних грошових потоків.	2
8	Методи оцінки реальних інвестиційних проектів. Чиста теперішня вартість. Внутрішня норма дохідності. Індекс прибутковості. Період окупності. Дисконтований період окупності. Дохідність залученого капіталу. Дохідність на акцію.	2

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг аудиторних годин
9	Вартість капіталу. Визначення вартості капіталу. Індивідуальна вартість джерел капіталу. Гіринг і вартість капіталу. Вартість власного капіталу. Вартість облігаційної позики. Вартість капіталу та інфляція.	2
<i>Разом</i>		18

7 Система оцінки знань студентів і шкала оцінок*

Оцінка в балах	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	"Відмінно" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	"Дуже добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	"Добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	"Задовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не несуть істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	"Посередньо" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мініимального
35-59	Незадовільно	FX	"Умовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мініимального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
1-34		F	"Безумовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

*Примітка. Згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1... 100) балів. Розрахунок здійснюється за формулою

$$B_{\text{д}} = \alpha_1 \cdot B_1 + \alpha_2 \cdot B_2 + \dots + \alpha_n \cdot B_n,$$

де B_i – кількість балів за рівень знань студента i -го залікового модуля;

α_i - коефіцієнт вагомості кожного залікового модуля.

Підсумкова оцінка трудовитрат студента за освоєння змісту навчальної дисципліни $K_{\text{д}}$ визначається як арифметична сума кредитів за всіма заліковими модулями, що засвоєні (K_i):

$$K_{\text{д}} = \sum_{i=1}^N K_i,$$

де $i = 1 \dots N$ - кількість залікових модулів;

K_i - трудовитрати (в кредитах) на засвоєння залікового модуля.

8 Методичне забезпечення

1.Робоча навчальна програма з дисципліни: «Інвестування» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

2.Робочий план з дисципліни «Інвестування» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

3.Блага В.В., Благой В.В. Методичні вказівки до практичних занять студентів з дисципліни «Інвестування» для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

4.Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Інвестування» для студентів напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» з використання мультимедійних засобів («Light pro»).

9 Література, рекомендована для самостійної роботи студентів

Законодавчі акти

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 42-43, ст.378. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=784-14>.

2. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 25, ст.195. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1602-14>.

3. Закон України «Про оплату праці» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1995, N 17, ст.121. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=108%2F95-%E2%F0>.

4. ПОДАТКОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 13-14, N 15-16, N 17, ст.112 – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

5. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 31, ст.268. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>.

6. ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=435-15>.

Основна

1. Блага В.В. Інвестування. Конспект лекцій для студентів денної форми навчання за спеціальністю 6.030504 – «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: //portal.khadi.kharkov.ua/
2. Шарп У., Александр Г., Бейли Дж. Инвестиции. / Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1997. — 254 с.
3. Бирман Г., Шмидт С. Экономический анализ инвестиционных проектов. / Пер. с англ. под ред. Л. П. Белых. — М.: Банки и биржи. ЮНИТИ, 1997. 249 с.
4. Золотогоров В. Г. Инвестиционное проектирование: Учебное пособие. — Мн.: ИП «Экоперспектива», 1998. — 342 с.
5. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. — К.: МП «Итем Лтд» «Юнайтед Лондон Трейд Лимитед», 1995. — 218 с.
6. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент: Навчальний посібник. — К.: МАУП, 1999. — 266 с.

Додаткова

Блок змістових модулів №1

1. Брігхем С. Основи фінансового менеджменту. / Пер. з англ. — К.: «Молодь», 1997. — 297 с.
2. Нікбахт С., Грошпеллі А. Фінанси. / Пер. з англ. — К «Вік», «Глобус», — 1992. — 158 с.
3. Вітлінський В. В., Наконечний С. І. Ризик у менеджменті. — К.: ТОВ «Борисфен-М», 1996. — 269 с.

Блок змістових модулів №2

1. Количественные методы финансового анализа. / Под ред. С. Дж. Брауна и М. П. Крицмена: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 125 с.
2. Беренс В., Хавранек П. М. Руководство по оценке эффективности инвестиций. / Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1995. — 410 с.
3. Ильин Н. И. Управление проектами. — М.: СП «Два-Три», 1996. — 224 с.

Блок змістових модулів №3

1. Алексеев М. Ю. Рынок ценных бумаг. — М.: Финансы и статистика, 1992. — 194 с.
2. Лук'яненко Д. Г., Мозговий О. М., Губський Б. В. Основи міжнародного інвестування: Навчальний посібник. — К. КНЕУ, 1998. — 287 с.
3. Мелкумов Я. С. Теоретическое и практическое пособие по финансовым вычислениям. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 165 с.

Розробив

доцент кафедри економіки підприємства _____ В.В. Блага